

داشت ممکن است بکمیسیون معارف یا بمجلس اظهار شود تا آن معظورات رفع شود اصلاح پروگرامم از وظایف شورای عالی معارف است و مخصوصاً بنده اطلاع دارم که پروگرام دارالفنون را اصلاح کرده اند و شعبه باسم ادبیات عالی اضافه کرده اند که بودجه آن امروز در کمیسیون بودجه مطرح خواهد شد علی ای حال بنده علاقه مندم که هر چه زودتر این قانون بموقع اجرا گذارده شود.

وزیر معارف - البته آقایان نباید فراموش کنند که یکی از وظایف وزارت معارف مربوط کردن پروگرام مدارس امروزه ما است بپروگرام معارف تمام دنیا زیرا در این عصر ما نمی توانیم معارف خود را خارج از معارف دنیا حساب کنیم و بنده کاملاً باین مسئله مخالفم که شاگرد از مدارس ایران بیرون بیاید و قابل قبول در مدارس دنیا نباشد و باید ترتیب طوری باشد که شاگردانی که در مدارس ابتدائی ما بیرون می آیند بتوانند در مدارس متوسطه اروپا داخل شوند یا اگر از مدارس متوسطه بیرون می آیند آنها را از مدارس عالی اروپا بپذیرند بهمین مناسبت وزارت معارف این پروگرام را با نظریات مطلعین ترتیب داده که بعد از این که شاگرد داخل کلاس متوسطه می شود سه سال مقدمه تحصیل می کنند و بعد از ۳ سال مدرسه متوسطه دو قسمت بیدامی کنند قسمت علمی و ادبی.

برای اینکه بتوانند برای مدارس عالی خود را حاضر کنند مدارس عالی را هم انشاء الله آن طور که در نظر داریم همین جا تأسیس خواهیم کرد و اگر هم تأسیس نشد اقلطوری باشد که شاگردان در مدارس عالی جای دیگر قبول شوند باین لحاظ این پروگرام تهیه شده و همه تصدیق کردند که بعد از تصویب شورای عالی معارف همین ترتیب اجراء شود.

رئیس - عده برای رأی گرفتن کافی نیست. جلسه روز شنبه و دستور آن انتخاب هیئت رئیسه معین شد حالا اگر آقایان میل دارند صبح شنبه تشریف می آورند و اگر بنا شد دستور را تغییر می دهند. این راهم باید بعرض آقایان برسانم که آقای معتمدالتجار در پایان اظهارات خود پیشنهادی کرده اند در ثانی برای این که پیشنهاد جامعتری می نمایند پیشنهاد اولی خود را مسترد نمودند و بعد پیشنهاد دیگری خوانده خواهند داد و در مجلس مطرح خواهد شد.

(مجلس یک ساعت بعد از ظهر ختم شد)

مؤتمن الملك

جلسه صد و چهل و نه

صورت مشروح مجلس

صبح یوم شنبه چهاردهم

برج میزان ۱۳۰۱ مطابق

پانزدهم صفر ۱۳۴۱

مجلس نیم ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مدرس نایب رئیس تشکیل گردید قدین - بنده يك اشکالی دارم. **نایب رئیس** - قبل از قرائت صورت مجلس فرمایش دارید.

قدین - بلی.

نایب رئیس - بفرمائید؟

قدین - هراضی که عرض می کنم راجع بجلسه امروز است چون بنظر بنده از نقطه نظر قانون اساسی و دو ماده از نظامنامه داخلی اشکالی رسیده است باین جهت اگر موافق عقیده بنده باشد باید قبلاً معین شود و بعد بمجلس رسمیت داده و صورت جلسه خوانده شود ماده نهم نظامنامه داخلی می گوید هیئت رئیسه دائمی تا شش ماه در مشاغل خود باقی است و همه ساله در چهاردهم میزان و چهاردهم حمل تجدید انتخاب بعمل می آید این ماده صریح باین است که هیئت رئیسه سابق در روز چهاردهم میزان و روز چهاردهم حمل رسمیت ندارد بنابراین باید هیئت رئیسه دائمی جدیداً انتخاب شود بکمرته دیگر هم می خوانم آقایان درست دقت بکنند.

ماده نهم - هیئت رئیسه دائمی ۶ ماه در مشاغل خود باقی است و همه ساله در چهاردهم میزان و چهاردهم حمل تجدید انتخاب بعمل می آید امروز هم که روز چهاردهم میزان است و بایستی تجدید انتخاب بعمل بیاید و هیئت رئیسه سابق امروز رسمیت ندارد

(بعضی از نمایندگان اینطور نیست)

قدین - ماده صد و دوازدهم نظامنامه هم بهیچ يك از آقایان حق نمی دهد در موقعی که کسی صحبت می کند کلامش را قطع کنند اصل هشتم قانون اساسی میگوید مدت تعطیل و زمان اشتغال مجلس شورای ملی بر طبق نظامنامه داخلی مجلس بتشخیص خود مجلس است و پس از تعطیل تابستان باید مجلس از چهاردهم میزان که مطابق جشن اول مجلس است مفتوح و مشغول کار شود

در ماده اول نظامنامه داخلی می نویسد در اولین جلسه مجلس پس از افتتاح چه در دوره تقنینیه و چه در دوره اجلاس سالانه مسن ترین نمایندگان بمقام ریاست نشسته و چهار نفر از جوان ترین اعضاء حاضر تا انتخاب هیئت رئیسه دائمی بمسئمت منشی گری معین می شوند مطابق این دو ماده نظامنامه و اصل هشتم قانون اساسی بمقیده بنده هیئت رئیسه دائمی منحل است و امروز باید رئیس سنی بمقام ریاست جلوس کند و چهار نفر

از جوان ترین اعضاء حاضر بمسئمت منشی گری انتخاب بشوند تا موقعی که هیئت رئیسه دائمی انتخاب شوند این است ادله من و نظر خاصی ندارم و اگر آقایان مستمسک شوند که عمل مجلس غیر از این بوده است عمل در مقابل نظامنامه قانون سندیت ندارد و ممکن است آقایان توجه باین مطلب نداشته باشند سکوت هم دلیل بر تصدیق نیست و فرضاً هم سکوت دلیل بر تصدیق باشد در مقابل قانون رسمیت ندارد

نایب رئیس - این ها که فرمودید صحیح است ولی عمل حاکم بر نظامنامه است و این مسئله در قانون اساسی نیست و در نظامنامه است لهذا اگر آقایان اجازه بدهند صورت مجلس قرائت شود (صورت مجلس یوم پنجشنبه دوازدهم میزان را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

نایب رئیس - در صورت جلسه اعتراضی نیست؟

آقای سلطان العلماء

(اجازه)

سلطان العلماء - بنده در موضوع در برج هائی که خرم آباد ساخته می شود فقط عرضی نکردم که برای منافع مال التجاره مفید است بلکه گفتم برای امنیت بروجرد هم لازم است و بنده هر دو موضوع را در نظر داشتم در اینجا متذکر نشده است

نایب رئیس - اصلاح می شود آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - در اینجا نوشته است بانك انگلیس بمقیده بنده باید نوشته شود بانك شاهنشاهی

نایب رئیس - اصلاح می شود دیگر فرمایشی نیست؟

(اظهاری نشد)

نایب رئیس - صورت جلسه باین دوقره اصلاح تصویب شد دستور امروز انتخاب هیئت رئیسه تعیین کرده بودند لکن چون عده برای رأی کافی نبود رأی گرفته نشده حالا اگر آقایان مخالف نباشند رأی می گیریم؟

محمد هاشم میرزا - محتاج برای گرفتن نیست دستور امروز قطعی است

نایب رئیس - بنابراین شروع میکنیم بانتخاب رئیس.

(در این موضوع شروع باخذ آراء شده و آقایان نظام الدول نصیر دیوان آقا سید محمد تقی طباطبائی بحکم قرعه برای استخراج آراء تعیین و پس از استخراج آراء بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد)

عده مهره های تقیشیه ۷۸ عده اوراق رأی ۷۸

آقای مؤتمن الملك ۷۶ رأی
آقا سید حسن خان نماینده بلوچستان يك رأی

آقای مدرس يك رأی
نایب رئیس - عذرهای دهندگان ۷۸ نفر آقای مؤتمن الملك با کثرت هفتاد و شش رأی.

(بعضی از نمایندگان بطور همهمه - باتفاق انتخاب شده اند)

نایب رئیس - بلی باتفاق هفتاد و شش رأی بمسئمت ریاست مجلس شورای ملی انتخاب شده اند چون بنده وجود ایشان را برای این اساس مفتنمی شمارم لذا انتخاب ایشان را تبریک عرض می کنم

(جمعی از نمایندگان - صحیح است مبارك است انشاء الله)

نایب رئیس - در پیشنهاد راجع بدستور شده است قرائت می شود

(بعضی از ذیل قرائت شد)

این طور بنماید پس از انتخاب رئیس بنده پیشنهاد نمایم که بقیه انتخاب هیئت رئیسه را موکول بجلسه علنی عصر بفرمائید و عصر جلسه علنی تشکیل بشود - معض اطلاع خاطر محترم عرض شد

(هاشم آشتیانی)

نایب رئیس - با جلسه عصر مخالفی نیست؟

مستشار السلطنه - اگر برای امروز عصر است بنده عرضی ندارم ولی اگر برای همیشه است مخالف هستم

نایب رئیس - راجع بامروز است **مستشار السلطنه** - بنده هم موافقم

نایب رئیس - پس جلسه آینه عصر امروز دو ساعت بفروب مانده دستور هم انتخاب هیئت رئیسه خواهد بود

مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد
مؤتمن الملك

جلسه ۱۵۰

صورت مشروح مجلس عصر

یوم شنبه چهاردهم میزان

۱۳۰۱ مطابق یازدهم

صفر الخیر ۱۳۴۱

مجلس مقارن فروب بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

صورت مجلس را آقای امیر ناصر قرائت نمودند

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست؟

گفته شد خیر

رئیس - صورت مجلس تصویب شد دستور امشب بقیه انتخابات هیئت رئیسه است و نایب رئیس و چهار نفر منشی و سه نفر مباشر فعلاً شروع بانتخاب يك نفر نایب رئیس می شود

در این موقع اوراق رأی توزیع

و پس از اخذ آراء آقایان نصیر

دیوان و نظام الدوله آقا سید محمد تقی طباطبائی استخراج نموده و بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد) مهره تفتیشیه ۷۹ اوراق رأی ۸۰

نظام الدوله - يك ياكت خالی است که آقای آقا سید محمد تقی انداخته و همان ۷۹ رأی صحیح است رئیس - باکت خالی محسوب نمیشود همان ۷۹ رأی محسوب است آقای مدرس ۶۲ رأی آقای تدین ۳ رأی آقای محمد هاشم میرزا ۸۱ رأی آقای شیخ المراقین زاده ۳ رأی آقای طباطبائی ۳ رأی ورقه سفید علامت امتناع ۲ ورقه رئیس - از هفتاد و نه رأی دهندگان آقای مدرس با کثرت شصت و دور رأی بسمت نیابت منتخب شدند شروع میشود با انتخاب نایب رئیس دیگر (مجدداً اخذ و استخراج آراء بعمل آمده و بترتیب ذیل نتیجه حاصل گردید) مهره تفتیشیه ۸۰ اوراق رأی ۸۰

آقای میرزا محمد صادق طباطبائی (۴۶ رأی) آقای سلیمان میرزا ۳ رأی آقای تدین ۱۰ رأی طباطبائی مطلق ۵ رأی آقای حاج سیدالمحققین ۱ رأی بهاءالملک ۱ رأی آقای آشتیانی ۲ رأی سیهدار اعظم ۱ رأی ورقه سفید علامت امتناع ۱۱ ورقه رئیس - مده رأی دهندگان هشتاد و یک طباطبائی مطلق ۵ رأی، آقای آقا میرزا محمد صادق طباطبائی چهل و شش رأی ولی طباطبائی مطلق هم گویا راجع بایشان است

جمعی از نمایندگان . بلی صحیح است)

رئیس - پس در واقع آقای طباطبائی پنجاه و یک رأی دارند چند دقیقه تنفس می شود و بعد از تنفس با انتخاب چهار نفر منشی و سه نفر مباشر شروع خواهد شد در این موقع مجلس برای تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردد (مؤتمن الملک)

جلسه ۱۵۱ صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه یازدهم میزان ۱۳۰۱ مطابق شانزدهم صفر الغیر سنه ۱۳۴۱ مجلس دوساعده قبل از ظهر ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید صورت مجلس عصر شنبه چهاردهم میزان را آقای امیرناصر قرائت نمودند

رئیس - آقای حاج مخبر السلطنه (اجازه)

حاج مخبر السلطنه - بنده دیروز از عصر کسالت پیدا کردم شرحی هم عرض کردم .

رئیس - اشتباه شده اصلاح میشود آقای دست غیب (اجازه)

حاج سید محمد باقر دست غیب - بنده هم دیروز صبح که این جا بودم تب کردم اجازه هم گرفتم

رئیس - آقای غضنفر خان (اجازه)

غضنفر خان - بنده هم علت غیبت مرا بعرض رسانده بودم و از تشکیل جلسه عصر هم بی خبر بودم

رئیس - چون اجازه نامه ها بداره مباشرت دیر رسیده بود این طور نوشته شده است دیگر ایرادی نیست ؟ (اظهاری نشد)

رئیس - صورت جلسه با این سه فقره اصلاح تصویب شد دیشب بنا بود انتخابات هیئت رئیسه بعمل آید ولی بواسطه اینکه بعضی کمسیونها لازم بود بغوریت تشکیل گردد وعده برای جلسه هفتی کافی نبود جلسه بعد از تنفس تشکیل نگردید فعلا انتخاب چهار نفر منشی و سه نفر مباشر بعمل می آید بدو چهار نفر منشی با انتخاب جمعی باید انتخاب شود .

(اوراق رأی توزیع و پس از اخذ آراء چون آقای نظام الدوله که در جلسه قبل یکی از مستخرجین بودند حاضر نبودند استقرا بعمل آمده بجای ایشان آقای بهاءالملک بحکم قرعه تعیین و بمعیت آقایان آقا سید محمد تقی و نصیر دیوان استخراج آراء نموده بترتیب ذیل حاصل گردید

مهره های تفتیشیه و اوراق رأی هر يك (۷۷)

آقای امیر ناصر ۶۲ رأی آقای مستشار السلطنه ۵۹ رأی آقای عبد السلطنه ۵۵ رأی آقای کازرونی ۳۹ رأی آقای ناظم دفتر ۱۱ رأی آقای منتصر الملک ۶ رأی آقای اقبال السلطان ۳ رأی آقای ناظم الدوله ۲ رأی آقای بیان الملک ۲ رأی آقای بیان الدوله ۲ رأی آقای حاج میرزا اسدالله خان ۲ رأی آقای سهام السلطان ۱ رأی آقای نجات ۱ رأی آقای رکن الملک ۱ رأی آقای حاج نصیر السلطنه ۱ رأی آقای قوام الدوله ۱ رأی آقای آقامیرزا ابراهیم قمی ۱ رأی آقای سیهدار اعظم ۱ رأی

آقای فیوضات ۱ رأی آقای رفعت الدوله ۱ رأی آقای صدرائی ۱ رأی آقای بهاءالملک ۱ رأی آقای معتمد السلطنه ۱ رأی اوراق سفید علامت امتناع ۱۰

رئیس - آقایانی که اسامیشان را عرض می کنم انتخاب شده اند آقای امیر ناصر با شصت و دو رأی ، آقای مستشار - السلطنه با پنجاه و نه رأی آقای کازرونی با سی و نه رأی حالا شروع میشود با انتخاب سه نفر مباشر

در این موقع نیز اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه به ترتیب ذیل حاصل گردید .

مهره های تفتیشیه و اوراق رأی هر يك (۷۹)

آقای ارباب کیخسرو ۶۷ رأی آقای ناظم دفتر ۵۶ رأی آقای آقا میرزا ابراهیم قمی (۵۵)

رأی

آقای رئیس التجار (۲) رأی آقای معتمد التجار (۲) رأی

آقایان : آقا سید یعقوب . حاج میرزا عبد الوهاب . حاج نصیر السلطنه . سهام السلطان . محمد ولی میرزا . دکتر لقمان لسان الملک . نصیر دیوان . بیان الدوله رفعت الدوله . عمید الممالک . حاج مخبر السلطنه . عماد السلطنه اصفهانی . میرزا علی اکبر خان داور

سیهدار اعظم و بهاءالملک هر يك يك رأی ورقه سفید علامت امتناع هفت

رئیس - آقای ارباب کیخسرو به اکثریت شصت و هفت رأی آقای قمی با کثرت پنجاه و پنج رأی و آقای ناظم دفتر با ۵۶ رأی انتخاب شدند حالا باید شعبه ها معین شوند . عده نمایندگان حاضر در مرکز هشتاد و نه نفر است بنابراین پنج شعبه اول هر يك ۱۵ نفر و شعبه ششم دارای چهارده نفر عضو خواهد بود

آقای امیر ناصر استقرا نموده نتیجه بترتیب ذیل حاصل گردید

شعبه اول - آقایان - مساوات - ردار فاخر . آقامیرزا ابراهیم قمی عمید الممالک حاج سیدالمحققین - حاج شیخ محمد حسین گروسی سالار معظم - منتصر الملک - سردار معتمد - ملک الشعراء - مؤتمن الملک - سردار مفخم - آقا شیخ ابراهیم زنجانی - مستشار - السلطنه شعبه دوم - آقایان . تدین . معتمد التجار . لسان الملک حائری زاده . حاج میرزا تقی خان نائینی . مستوفی الممالک . حاج شیخ اسدالله . حاج مخبر السلطنه . سلیمان میرزا . آقامیرزا علی اکبر خان داور دست غیب فتح الدوله . مصباح دیوان

امیر ناصر شعبه سوم آقایان آقا میرزا شهاب الدین محمد ولی میرزا - آصف الممالک . آقامیرزا طاهر تنکابنی . حاج میرزا مرتضی حاج میرزا علی محمد دولت آبادی . امین الشریعه . بهاء الملک . ناظم الدوله . شیخ المراقین زاده . احتشام الدوله . وکیل الملک . حاج نصیر السلطنه . صدرائی

شعبه چهارم - آقایان . رکن الملک مدرس - حاج امین التجار . سلطان العلماء آقا سید کاظم یزدی . آقا شیخ محمد حسین سعادت - آقا میرزا محمد نجات . آقا میرزا سید حسن کاشانی . غضنفر خان . آقا میرزا علی کازرونی . سردار معظم کردستانی . سهام السلطان . قوام الدوله سیهدار اعظم .

شعبه پنجم - آقایان . رئیس التجار حاج میرزا عبد الوهاب . جلیل الملک عبد السلطنه . آقا میرزا محمد صادق طباطبائی نصرت الدوله - شیخ الاسلام . شریعت زاده کرمانی . سیدید الملک . اقبال السلطان . آقا سید حسن خان بلوچستانی . ارباب کیخسرو . محمد هاشم میرزا . عماد - السلطنه اصفهانی .

شعبه ششم - آقایان . دکتر لقمان آقامیرزا هاشم آشتیانی . حاج میرزا اسدالله خان . مؤتمن السلطنه . معتمد السلطنه ناظم الدوله . آقا سید یعقوب . فیوضات بیان الدوله . آقا سیدفاضل . ناظم دفتر . آقا سید محمد تقی طباطبائی . عماد السلطنه خراسانی . صدر الاسلام .

اضافه بشعبه اول . آقای رفعت - الدوله

بشعبه دوم - آقای محقق العلماء

بشعبه سوم - - آقای نصیر دیوان

بشعبه چهارم - آقای بیان الملک

بشعبه پنجم - آقای نظام الدوله

رئیس - پس از ختم جلسه باید این شعبات تشکیل شود اولاً هیئت رئیسه خود - شان را معین کنند بعد کمیسیونهای را که عرض می کنم انتخاب نمایند . کمیسیون بودجه هیجده نفر از هر شعبه ۳ نفر کمیسیون عرایض و مرخصی ۶ نفر است هر شعبه يك نفر . کمیسیون مبتکرات شش نفر از هر شعبه يك نفر کمیسیون محاسبات شش نفر از هر شعبه يك نفر این کار باید همین امروز بشود اگر آقایان موافق باشند جلسه را ختم کنیم جلسه آینده روز سه شنبه و اگر آقایان موافق باشند طرف عصر دوساعت قبل از غروب باشد

(بعضی گفتند . طرف صبح بهتر است)

رئیس - رأی می گیریم آقایانی که موافقت جلسه طرف عصر باشد قیام